

Cédrus

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKEK

Cédrus

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKEK

Családról, házasságról, gyermeknevelésről, a pályázat keretében elhangzott előadások interjúk és beszélgetések gyűjteménye III.

2013

ISBN 978-963-08-6649-1

Kiadja:

Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Iroda/Cédrus Református Egyesített Szociális Intézmény

www.cedrusbaja.hu

2013/III.

Felelős szerkesztő: Bánné Kiss Erzsébet

Szerkesztőbizottság:

Bánné Kiss Erzsébet, Hernádiné Stefánkö Melinda Zsuzsanna, Pallós Boglárka

A 4. oldalon és a hátsó borítón Kémenes István fotói

Borító terv és grafikai szerkesztés: Kántor József

Nyomdai munkálatok: Apollo Média Digitális Nyomda Kft. Baja

Beköszöntő

Kedves Olvasó!

Az időjárás az elmúlt esztendőkből sokszor megtréfált bennünket. Volt, hogy heteken át tartotta magát a szinte elviselhetetlen hőség, és volt, hogy már nem számítottunk hóra, de a tél bizony könyörtelenül kikérte a magáét. Egy kicsit ebben az időszakban is így van ez, a természet még próbálja tartani magát, a fák nem hullatták még le összes levelüket... közben eljött advent ideje, szinte észrevétlenül.

Mintha ellentmondásba kerültek volna a dolgok egymással. A zavar nemcsak a természet felborult rendjében érzékelhető, de ott van az ember lelkében, szívében is. Már nem is lepődöm meg azon, amikor meglátom szeptember végén a boltokban kipakolt mikulásokat, s októberben kedvemre válogathatok a karácsonyi dekorációk és édességek között. Érzés tör elő belőlem: hohó, emberek álljunk meg, egy kicsit vegyünk vissza a tempóból! Vagy ahogyan Ákos is énekl:

*Elképzeltem, hogy jelkép lettem egy jelkép nélküli korban,
És azt álmodtam, hogy úgy ébredtem, mint aki nem tudja, hol van.
Ó, ez nem lehet igaz emberek, milyen jó, hogy csak álom,
Mert ha egyszer tényleg felébredek biztos, hogy másképp csinálom.
Új lesz a törvény, a régi lesz az új törvény,
Az égi lesz az új törvény, a régi lesz az új törvény.
Ezen a bolygón az élet csak fogyaszt és éget, a szemetet szórja szét.
Bármerre nézek, csak villódzó képek és gyönyörű hulladékok.*

*Olyan relatív minden, s támpont meg nincsen, a rút is annyira szép,
A reklám a főnök, meg a sorozathősök, már nem lehet messze a vég.
Új lesz a törvény, a régi lesz az új törvény,
Az égi lesz az új törvény, a régi lesz az új törvény.
Egyszer mindez összedől, és kezdi majd újra a semmiből.
Egyszer minden a porba hull, a terhektől végleg megszabadul.
Új lesz a törvény, a régi lesz az új törvény,
Az égi lesz az új törvény, a régi lesz az új törvény.
Új lesz a törvény!*

A napokban elővettem az adventi dekorációimat és megpróbáltam a környezetemet ünnepi díszbe öltöztetni. De vajon ez számít? Mitől lesz igazi a készülődés? Néhány éve valaki a családtagjaim közül felvetette: mi lenne, ha ezentúl nem vásárolnánk, és nem díszítenénk karácsonyfát? A gyerekek tiltakoztak és én magam sem gondoltam támogathatónak az ötletet. De azóta is sokszor eszembe jut. Vajon a fától és az ajándékozástól lesz-e ünnep az ünnep? Jó lenne bátrabbnak és merészebbnek lenni és engedni azt, hogy megragadjon az igazán lényeges: Jézus születél idvességünkre!

Bánné Kiss Erzsébet

2013. Adventjén

Illusztráció: Kémenes István fotója

Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn

Havas Krisztus-kereszt az erdőn,
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röptünk,
Apa, fiú: egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röptünk.

Hús éve elmúlt s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

Alapvetés

Karácsonyra

*„Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét, hogy gazdaglétére Szegénnyé lett értetek, hogy ti az Ő szegénysége által meggazdagodjatok”
(II. Korinthus 8:9)*

Egy király a pásztorával beszélgetve megkérdezte tőle: „Mit csinál az Isten?” A pásztor válaszként ezt felelte: „Cseréljünk ruhát, te leszel a pásztor, én pedig a király.” „Az lehetetlen ! -mondta a király.” Ez a lehetetlen vált valóra Karácsonyban: Isten a magasságból eljött a mélységbe, a gazdagságból a szegénységbe, az örök dicsőségből az emberi kiszolgáltatottságba. Így is megfogalmazhatjuk: Karácsony az Isten extázisa, kilépés önmagából. Immár nincs távol, nem idegen, hanem közel jön – egy velünk. Valóban szerepcsere történik, hisz az isteni dicsőségből emberi szűkösség lesz. Jézus az Isten léte ember létére váltja, mégpedig önként. Mit jelent az ember lét? Mára már tudjuk: a nagyszerű lehetőségek mellett, bizony komoly korlátokat. „A tér és idő korlátjára vagyunk feszítve” és ez túlzás nélkül igaz. „Mert életünk ideje 70 vagy ha feljebb 80 esztendő és a nagyobb része hiábavalóság fáradtság...” mondja egy zsoltár. A mindennapokban átéljük, hogy ez mennyire igaz. Jézus nem egy eszményi világot választ, hanem a valóságosba jön el. Ez az Ő szegénysége.

Ámde Ő azért jött, hogy mi meggazdagodjunk. Jézus hozzánk érkezése szabadít fel arra, hogy mi is meghaladjuk önmagunkat az Ő erejével. Ez azt jelenti: nem gyűjteni és birtokolni akarunk, de sokkal inkább adni, másokat gazdagítani. Jézus életét elégette az emberek szolgálatára. Ez az Ő gazdagsága. Erre hív minket, hogy kapcsolatainkban „ne a magunk hasznát keressük, hanem elsősorban másokét”. Így lesz gazdag és kiteljesedett az életünk.

Bán Béla
református lelkész

Közösségben

Czibere Károly: A Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálat

Nagy szeretettel és tisztelettel köszöntöm a kollegákat és nagy megtiszteltetés, hogy meghívást kaphattam, és hogy most ezen a napon tudunk beszélgetni, szakmai kérdésekről eszmét cserélni. Nemcsak azért, mert a szociális munka napja van és ez a hivatásápolásnak egy kitüntetett alkalma, hanem azért is, mert többféle évforduló van: az intézmény 5 éve, de van itt egy másik évforduló is, 20 éves a Szociális Törvény.

Meglepően kevés olyan rendezvény volt az évben, amely valamiképpen visszatekintett volna erre a 20 évre és értékelte volna, hogy hol tartunk, és miért tartunk ott, ahol tartunk. Itt kiváló szakemberek ülnek – és mindenki tudna említeni a saját területéről legalább három olyan problémát, amelyet a szociális törvényben korrigálni kellene valamilyen formában, hiszen nagyon sok tapasztalat felgyűlt az elmúlt 20 évben ebben a témában a gyakorlat, a praxis során és fontos, hogy ezekről folyamatos eszmecsere folyjék. Tehát azt gondolom, hogy fontos egy percre megállni és visszaemlékezni, hálát adni, hogy az Úristen végigvitt bennünket ezen a 20 éven és mindenkinek a saját szakmai területén végiggondolni azt, hogy mit is jelentett ez a 20 év. Az általa kialakított szabályozási, finanszírozási, egyéb kereteket hogyan tudja ki-ki a saját maga munkáján, szolgálatán keresztül kitölteni. Kitölteni azt a keretet és megvalósítani azt a célt, amit a törvény a szociális védelem rendszerének egyfajta koherens kiteljesítésében, kimunkálásában célul tűzött ki. Úgy is mondhatnám: ki érzi jól magát szakmailag ebben a keretben, amit a törvény jelent. Ki az, aki azt mondja, hogy a törvény egy megfelelő garancia, egy megfelelő keret a szakmai célok megvalósítására? Tehát fontos visszatekinteni a megtett útra, hogy miben hozott újat, miben nem hozott újat ez a törvény, és mi az, ami időtállóan bizonyul és mi az, ami nem. Fontos, hogy ebben az intézményben is erről folyjék diskurzus, nemcsak arról, hogy akkor most, hogy kell a lepedőt cserélni mondjuk az ellátott alatt, hanem arról is, hogy mi az, ami felé el kell mozdulni, akár az ellátásban, akár a szabályozásban, akár más kérdésben.

A hivatásápolásra térnék vissza. Igét hoztam a Máté Evangélium 25. részéből - biztos, hogy mindannyian ismerik, biztos, hogy mindannyian hallották, de - elmondom, hogy miért ezt hoztam. Az ige: „Amikor pedig az Emberfia eljön az ő dicsőségében, és vele az angyalok mind, akkor odaül dicsősége trónjára. Összegyűjtenek eléje minden népet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogyan a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. A juhokat jobb keze felől, a kecskéket pedig bal keze felől állítja.” „Akkor így szól a király a jobb keze felől állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot. Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám.”

Hat dolgot hallunk itt és hat dolog az, ami ott fel van sorolva, hogy mi is voltam és hogyan reagáltatok rá, és hogy ennek mi a következménye. Nem tudom ki hallgatta már szociális munkás füllel ezeket a mondatokat? Mit jelent egy szociális munkás számára az, hogy „ennem adtatok”, hogy „innom adtatok”? Vagy mindenki azt gondolja, hogy ez csak egy testi történet? Ahogy láttuk az előző prezentációban, ez arról szól, hogy szomjasak vagyunk és akkor valaki inni adott? Igen, van egy része is – de van egy spirituális része is, van a szociális munka számára is releváns megközelítése ezeknek a szavaknak. Mit jelent az, hogy pl. „mezítelen voltam és felruháztatok”? Azt is jelenti persze, hogy testi szükségletem van, hogy mezítelen vagyok, és akkor ruhát adok, de a szociális munkásnak nem csak ezt jelenti. Mit jelent a szociális munkásnak? Felruháztatok, képessé tettetek. A szociális munkásnak mit fog ez jelenteni, a szociális szakembernek ez az igehely, ha innen kezdve olvassa? Azt jelenti, hogy olyan emberek a mi klienseink, akik nem képesek, sokszor nem képesek akarni sem. Felruháztatok, segítettetek abban, hogy tudjak dönteni, segítettetek abban, hogy képes legyek. És akkor itt jön a hivatásápolás, mi felruházunk, mi képessé teszünk, mi mit adunk, azt, amit a szociális törvény uniformizáltan előír, tessék, tetszik, nem tetszik, ezt kapod. Mit adunk mi azoknak, akik hozzánk fordulnak segítségért? „Mezítelen vagyok”, mit jelent a mai társadalomban az, hogy mezítelen vagyok. Sokféle képessége nincs, sokféle készsége nincs, nem úgy született, hogy apjának óriási könyvtára van. Hanem úgy születek, hogy a telepen születek, meg a cigánysoron születek, és nemcsak testi valómmal vagyok mezítelen, hanem nagyon sok mindenben vagyok mezítelen. Érzelmileg vagyok mezítelen, mert nincs, aki szeressen.

Ezt mindig el szoktam mondani ezt a példát: amikor néhány hónappal ezelőtt kaptunk egy olyan gyermeket a református nevelőszülői hálózatba, akinek az anyja, a szülőanyja prostituáltként dolgozott Németországban, hazajött, megszülte a gyermeket és visszament dolgozni. Egyetlen pelenka nélkül küldte be a gyermeket hozzánk, ez a gyerek nemcsak a pelenka hiánya miatt volt meztelen, és a meztelensége nagyon sokáig el fogja kísérrni ezt a gyermeket. Mit mondunk mi, szakemberek ennek a gyerekeknek? Mezítelen voltam és felruháztatok. Hogy ruházzuk mi fel őt? Csak pelenkával? Nem, a felruházást nemcsak a pelenka jelenti, a felruházás nemcsak a szociális törvényben ott lévő ruházatot jelenti, azt jelenti, hogy olyan dolgot biztosítok, - készséget, képességet, tudást, jártasságot, gyakorlatot -, amely őt teljesebb emberré teszi és emberi hivatásának betöltésére alkalmasabbá. Nem arra játszok, hogy rám szoruljon, amíg él, mert akkor van munkám, hanem képessé teszem. Amikor Jézus azt mondja, hogy felruháztatok, akkor itt erről „is” van szó hitem és meggyőződéseim szerint. Amikor tehát ezt olvassuk majd odahaza a Bibliában – mindenkinek javaslom, hogy ezt olvassa el - mert a hivatásápolásnak, és a kondíció, kondícióban lételnek ez egy fontos része, hogy mezítelen voltam, akkor mindig erre is gondoljunk.

Meg arra is gondoljunk, hogy nemcsak a munkában, hanem az én családomban vajon nincs-e mezítelen. A szakmai látás nem ér végét a munkaidő végén. A te családotban nincs, aki fázik, összehúzódik, a szeretet hiányában, mert mezítelen, tán hogy nem veszed észre?

Ez az egyik fontos része, amit szerettem volna kihangsúlyozni, nem fogom mind a hatot végigmondani, mert nincs annyi időm, de mindegyiknek van egy ilyen üzenete, ami a szociális szakember számára, és az itt ülők számára többletjelentéseket hordoz. Lehet, hogy ez egy nem szociális szakember számára nem mond semmit. Mezítelen volt, felruházták..., de nekünk az Úristen többletmeggyőződéseket, többletlátásokat, többlettudásokat, többlettapasztalatokat adott a nyomorultakkal, a nincstelenekkel, a rászorultakkal való munkában és szolgálatban, nekünk mindig ott van ebben az igében, hogy itt nemcsak a testi szükségletéről van szó, hanem valami másról is. Felruháztatok-e? Ennek van egy további kérdése: Felruháztuk-e azzal a mi klienseinket azzal, hogy tudjanak-e választani? Van-e szabadsága a klienseinknek, vagy ránk vannak utalva, vagy kényszer számukra, hogy bennünket vegyenek igénybe? Mennyiben vannak ők felruházva a választás szabadságával? A szociális munkában mindenki megtanulja: autonómia. Az autonómia irányába visszük, és ilyen értelemben hatalmazzuk fel klienseinket? Vagy pedig azt mondjuk, hogy hát ez van, ez a kínálat, igazából választási lehetőség nincs, ezt kell igénybe venni, mint egyfajta kényszer. Vajon a szociális szakma presztízse nem azért alacsony Magyarországon, mert bennünket választani kényszer? Mennyivel más lenne a presztízsz, hogyha azt mondaná egy rászoruló ember, hogy igen én elmegyek ebbe a családsegítőbe, gyerekjólétbe, ilyen-olyan szolgálatba, mert szükségem van rá és bízok bennük. S akkor talán lenne erősebb társadalmi beágyazottsága, társadalmi elfogadottsága ennek a szakmának és ennek a szolgálatnak, amit ez a szakma végez.

Nézzük a következő kérdést. „Jövevény voltam és befogadtatok”. Ennél relevánsabb és ennél aktuálisabb üzenet alig akad. Mit jelent a jövevénység? A jövevény az idegent jelenti. A 10 millió magyar állampolgárból hányan vannak idegenek? Itt ne a migránsokra gondoljunk, akik nem érzik otthonuknak ezt a földet és ezt az országot, mert nincsen meg nekik mondjuk a jogoknak, vagy az alapvető javaknak a bizonyos alapvető köre. A saját klienseink közül, vagy akik feneketlen mély nyomorban tengődnek, azok hazájuknak érzik ezt az országot? Azok be vannak fogadva? Azok integrálódnak a társadalomba? Pontosan az itt ülők tudják azt, hogy a szociális ellátórendszer hány százezer embert nem is lát, semmifajta kapcsolat nincs velük, tudás sincs, mert feneketlen mély nyomorban tengődnek. Nekünk

Szociális szakembereknek van felelősségünk ebben, hogy nem látjuk őket. Hogyan tudnánk látni őket? Vagy a törvény azt mondja, hogy nekünk csak azért van felelősségünk, akiket ellátunk? A többi nyomorult nem számít? Mit jelent az, hogy „jövevény voltam és befogadtatok”? Mennyi jövevény van ebben az országban, aki nincs befogadva? Ezen a településen hány ember él, aki nincs befogadva és mit teszünk mi annak érdekében, hogy legalább lássuk őket, tudjunk az ő nyomorukról? Az Unió új kirekesztettség-fogalma szerint Magyarországon 810.000 olyan ember van, akik kiilleszkedettnek mondhatók. A kiillesztődöttségnek három faktora van az Unió sztenderdjei szerint: munkanélküliség, jövedelmi szegénység és magas anyagi depriváció. 810.000 ilyen ember van és nagy részüket a szociális ellátó rendszer, sem a CSSK, sem a segélyezés nem is látja, nem is éri el. Amikor azt mondjuk, hogy jövevény voltam és befogadtatok, akkor a szociális szakember ne csak arra gondoljon, hogy a jövevényesség egy régi fogalom és régi jelenségre, hanem erre is gondoljon, hogy vajon a mi településünkön, a mi környezetünkben, a mi társadalmunkban kikről mondhatom azt el, hogy jövevény. Nemcsak az az idegen, aki bejött külföldről, hanem az, aki azt mondja, hogy van állampolgárságom, de nem vagyok otthon ebben a társadalomban. Vajon van-e tapasztalatunk, tudásunk és eszközünk az ő befogadásukra? Beteg voltam, meglátogattatok, fogoly voltam, eljöttetek hozzám... és még sorolhatnám. Mit jelent ez, fogoly voltam? Pontosan tudjuk, hogy nemcsak a börtönök lakóiról szól. Rab voltam. Hány ember rabja a játékgépnek, vagy az itálnak, vagy a kábítószernek, vagy valamilyen szenvedélynek. A legtöbb ember – most hallottunk a becsavarodásról – saját magának a szenvedélyes szerelmese. Ez ugyanarról szól: rab vagyok és meglátogattatok. Saját magam rabja vagyok, nem tudok kicsavarodni magamból saját erőmből. Ismerjük-e a környezetünkben, családjunkban, településen azokat, akik rabok: önmagukba vagy egy más szenvedélybe csavarodottak? Van-e receptünk, tudásunk, tapasztalatunk, eszközünk a kicsavarodásra? A mai embernek az egyik legnagyobb problémája ez: nemcsak az, hogy becsavarodik, hanem hogy jól is érzi magát benne ebben a becsavarodott állapotában. A régiek azok rosszul élték meg a magányt, a régi öregek. Ma a magányt nagyon sokan, főleg a fiatalok pozitívként élik meg. Hogyan tudunk a fiatalokhoz közelíteni, ha ők a saját buborékaikban jól érzik magukat? Meglátogattatok... Te látsz-e foglyot magad körül és mit teszel, van-e egyáltalán eszközöd, van-e látásod, hogy meglátogasd és segítsd? Szóval azt gondolom összefoglalóan, hogy ezt az ígét és mind valamennyi üzenetét végigvesszük, akkor nagyon sok olyan titka és csodálatos üzenete bontakozik ki a Szentírásnak, ami egy nagyon aktuális és nagyon a mi társadalmunkról szól, és nagyon a mi hivatásunkról szól, és nagyon a mi szolgálatunkról szól.

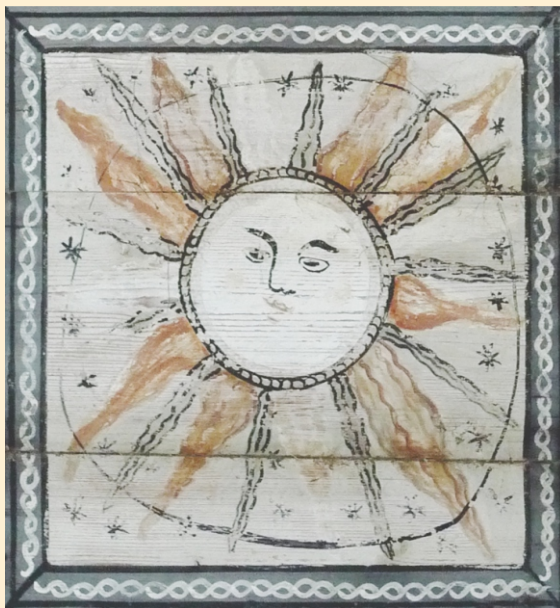

Nem lehet azt mondani, hogy a diakónia egy bolygó, a szociális munka egy másik bolygó, válasszuk szét teljesen a kettőt. A szociális munkák és szociális szakemberek hivatásának az ápolásában is nagyon komoly kérdéseket tesz fel a Szentírás és ezért is fontos, hogy ezzel is tisztában legyünk, ne pedig azt mondjuk, hogy ez valami poros dolog, ezt a Máté 25-öt már hallottam százszor. Mit mondott most Neked így, százegyedik alkalommal?

Ezekkel a gondolatokkal szerettem volna köszönteni a kedves kollegákat és kedves testvéreket, még egyszer köszönöm a meghívást és egyúttal szeretném kifejezni a Református Egyház Elnökségének köszöntését is, köszönetét is a testvérek irányában, megköszönve azt a szolgálatot, amit folyamatosan végeznek hűséggel.

Czibere Károly
Irodavezető

Magyarországi Református Egyház Szeretszolgálati Iroda

Dr. Kaszó Gyula: Az egyház társadalmi szerepvállalása¹

Nagyon sok szeretettel és tisztelettel köszöntöm az egybegyűlteket, és köszönöm szépen a megtisztelő meghívást, ami mellett annak ellenére kitartottak, hogy én igyekeztem visszakozni, mivel a rám bízott téma nem tartozik szorosan a kutatási területemhez.

Az egyház társadalmi szerepvállalása – ez az a cím, amit az előadáshoz kaptam. Gyakorlatilag ez az a szolgálati terület, amelyikben mindannyian talán jobban is otthon vannak, mint én – noha börtönlelkésként nekem is kijut a különböző tapasztalatokból, amelyeket most nem kívánok külön megosztani. Abban mindenestre bízom, hogy találkozási felület adódik majd az előadás és együttgondolkodás során, ill. amennyiben téziseim szemet szűrőak lennének, az előadás után is beszélgetés, vagy akár vita formájában.

Engedjék meg, hogy mondanivalómat – lévén elsősorban református lelkipásztor, és a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán oktató személyként is a lelkészképzésben járatosabb – egy igei köszöntéssel kezdjem. Jakab apostol leveléből, az első fejezet 27. verséből szól hozzánk az ige: *"A tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban, és szeplő nélkül megtartani magát e világtól."*

Ebben az igében gyakorlatilag már benne is van az előadásom fő tézise: **az egyház társadalmi szerepvállalása gyakorlatilag nem más, mint istentisztelet**. Máris Önökre alkalmazva is megfogalmazhatom ezt a tézist: aki részt vesz az egyház társadalmi szerepvállalásában, az az Isten tisztelésének részese. Egészen sarkosan mondhatnám azt is, hogy Önök az Isten munkatársai, amennyiben részt vesznek a társadalom felé kinyúló szolgálatban. De ne siessünk ennyire előre!

Nagyon megragadott engem a mai napnak, a szakmai napnak a fő címe, amit *három olyan fogalom* alkot, amelyek mindegyike *túlul önmagán: Lélek – Közösség – Szolgálat*. Engedjék meg, hogy az előadásomat a szakmai nap főcíméből kiindulva kezdjem el, és úgy fejtssem ki az imént előre vetített tételeket az egyház társadalmi szerepvállalása kapcsán. Mielőtt helyt adnának a megalapozottnak tűnő hallgatói ijedelmüknek, amely automatikusan jelentkezik, ha egy előadó nagyobb próbát próbál markolni, mint ami az előadása címéből következne, megnyugtatósképpen előre szeretném bocsátani, hogy a szakmai nap fő címét alkotó fogalmak közül csak az elsőnél időzők el valamivel hosszabban, a többit sebesebben sorjázva érintem.

LÉLEK

Nem egyszerű feladat körvonalazni azt a valóságot, amit a „lélek” szó jelöl. Bár mindannyian találkozunk ezzel a kifejezéssel, valamint az általa fémjelzett valósággal, mégis azt tapasztaljuk, hogy nagyon nehéz megragadni.

Amikor ilyen jellegű nehézségekkel szembesülünk, érdemes az egyház és a világ Urának ígéjében segítséget keresni. Engedjék meg, hogy most a „lélek” jelenségét² is a Szentírásra támaszkodva próbáljam meg legalább nagy vonalakban felvázolni. Úgy vélem, hogy nem kerülhetem el a töredékesség vádját, amikor röviden próbálom meg felvázolni a Szentírás lélekkel kapcsolatos kijelentés-gazdagságát. Ha belegondolok abba, hogy a neves német teológus, Doris Nauer egyik könyvében részletező alapossággal próbálja meg oldalakon keresztül érvelve bemutatni a Biblia kijelentései nyomán körvonalazható emberképet, annak vonatkozásában pedig a lélek lényegét, és mégis azt állapítja meg, hogy nem tud „teljes képet” adni, hanem csupán az „összetett keresztyén emberkép sarokpontjait”³ dolgozza ki, csak egy dolgot tehetek: felvállalom ezt a vádat.

Biblia-teológiai szempontból az ember lényegét a testi, pszichikus-lelki és pneumatikus-lelki dimenziók kapcsolata határozza meg. A külön „testre és lélekre nem szakítható”⁴ ember egy ebben a gazdag kapcsolatrendszerben megjelenő lényeg, bibliai szóhasználatban „lélek”.

Olyan kifejezéseket használ a héber nyelvű Ószövetség a lélek megragadására, amelyek jelentéstartalma rokon értelmű az élet egészével. Az egyik jellemző lélek-kifejezés elsődleges jelentése például az, hogy „torok”. Az ember a torkán keresztül kap levegőt és ezen keresztül engedi ki magából; ezen keresztül kapjuk az éltető táplálékot, s közben ez az egyik legsérülékenyebb részünk.

Az élet egészét végigkíséri a „torok” tevékenysége. Ebből az egy példából is látható, hogy a Bibliánkban „lélekként” fordított héber szavak (pl. az imént szóba hozott, „lélek”) sokkal átfogóbb értelműek, mint ahogyan azt első olvasásra gondolnánk: az ószövetségi „lélek” kifejezés magában foglalja a testi és lelki dimenziókat, és az embert ezek egységében jelenti. A héber jelentéstartalom által meghatározott – és a görög nyelvű Ószövetségben (Septuaginta) gyakran a héber „lélek” szó fordításaként szereplő – újszövetségi *ψυχη* is vonatkoztatható az egész emberre, a személyre mint egészre⁵. Ezért helytálló az a teológiai-antropológiai tétel, hogy *az embernek nem egyszerűen lelke van, hanem a lélek maga az ember*.⁶

Ennek az emberi léleknek és életnek a testi és (pszichikus és pneumatikus értelemben vett) lelki dimenziójával találkozunk társadalmi szerepvállalásként is értelmezhető szolgálatunk során. Amikor a „lélekhez” mint számunkra sok vonatkozásban titokzatos valósághoz viszonyulunk, a Szentírás tanítása nyomán *az embert, a lelket érdemes mindig bonyolultságában, és elsősorban Istennel való kapcsolatban látni*. Ebben a kapcsolatban gyökerezik ugyanis az ember értékessége, méltósága – amelynek egyik megélési tere a szolgálat: az a társadalmi szempontból is releváns szolgálat is, amit az itt jelenlevők végeznek. A *lélek, az ember a Szentírás teológiai szemléletében értékes*, és értékét nem pusztán megismételhetetlenül egyéni sajátosságai adják. Nyilvánvalóan a Teremtő gazdagságát tükrözi az,

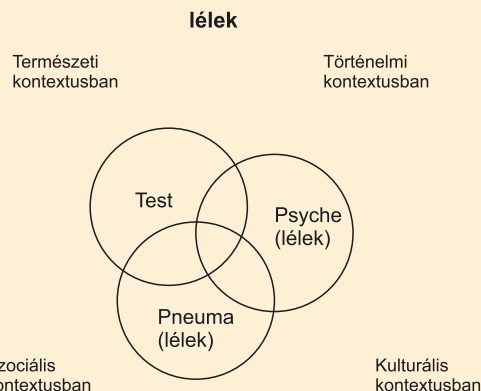
Hogy teljesen egyediek, felcserélhetetlenek vagyunk: egyedi az ujjlenyomatunk, a DNS-ünk, az íriszünk, a hangszínünk, a járásképpünk. Teljesen egyedi utat is járunk be mindannyian, teljesen sajátos tapasztalatokat szerzünk. Egy csomó minden egyedi bennünk, de mégsem ez szabja meg, hanem csupán tükrözi az értékességünket. Ha méltóságunk, értékességünk csupán ezen múlna, akkor csorbulhatna a sérülésekkel, és véget érhetne a halálunkkal.

A lélek, az ember értékessége, méltóságának a garanciája a Szentírás alapján elsősorban az Istennel való kapcsolatából vezethető le. Az ember értéke a koronázási ékszerekéhez hasonlítható ebben az összefüggésben. Magyarország koronázási ékszerének, a koronának az értéke nem pusztán az azt alkotó drága anyagok összességéből áll. Ezt az önmagában is hatalmas értéket fokozza a művészi kivitel, és tovább hatványozza az az „eszmeinek” nevezett érték, ami azon alapul, hogy kihez köthető ez az ékszer, kinek a tulajdonát képezte. Az ember értékességét is ehhez hasonlíthatom: minden léleknek van egy eszmei értéke, egy hozzáadott érték, ami abból fakad, hogy az ember Isten tulajdona.⁷

A méltóság ebben az összefüggésben három abszolút pillére trinitáris szerkezetben ragadható meg: A szolgálatunk, az egyház társadalmi tevékenysége során is azért figyelhetünk az emberre/lélekre Istennel való kapcsolatában, mert minden lélek Isten teremtménye és képmása, mert Isten Krisztusban az ember számára megközelíthetővé vált, és kész bevonni az embert megváltásának erőterébe, és mert az Úr Szentlélekként megtapasztalható módon jelen van a világban.⁸

Szociális, vagy bármely téren végzett társadalmi tevékenységünk akkor nevezhető megalapozottan keresztyéninek, egyházinak, ha viszonyulásunkat az határozza meg, hogy az embert, a lelket mindig Istennel való kapcsolatban látjuk és kísérjük. Érdeemes folyamatosan szem előtt tartani, hogy a Szentírás nem önmagában, elkülönítetten vizsgálja az embert, hanem sokrétű kapcsolatai – elsősorban Istennel való kapcsolata – kontextusában szemléli, és a lelket mindig Ura előtt állóként⁹ látja. Az ember:¹⁰

a kegyelmes Isten ítélőszéke előtt álló, egészlegesen
elképzelt, ambivalens, eleven

A „lélek” kifejezést bátran használhatjuk, amikor tudatában vagyunk annak, hogy az emberi egzisztenciának több vonatkozása van, de nem akarjuk egyenként felsorolni őket, mert „a lélek szóban az ember-lét minden dimenziója megjelenik”.¹¹

A lélek, az ember a kibontakozás, a kiteljesedés felé törekszik az élet minden dimenziójában, amit relevánsnak tart. Talán a testi életdimenzió kapcsán a legnyilvánvalóbb a kiteljesedésre törekvés, amivel a szociális munka terén gyakran visszája, a rászorultság formájában találkozunk. Emellett azonban van az életnek egy lelki-pszichikus dimenziója is, ami nem válik el a testitől, sőt, gyakran átjárja azt. Fájó, de szemléletes példa erre a kapcsolatra a saját szakmai gyakorlatunkból is ismert pszichoszomatikus, vagy éppen szomato-pszichikus betegségek sora. Emellett a két dimenzió mellett létezik egy ezekhez elválaszthatatlanul kapcsolódó harmadik, a spirituális dimenzió. Nem tudom, szoktak-e a testvérek imádkozni. Néha furcsa pszichikus és testileg is érzékelhető állapot kíséri az imádságot, a spirituális dimenzió megmutatkozását. Példának okáért az imádságban önmagát Isten előtt megnyitó ember egy helyben ül, mégis úgy érzi, mintha emelkedne. Vagy – hogy itt is említsem a visszáját – amikor „mélyen” vagyunk spirituális-lelki értelemben, az kihat pszichikai, sőt nem egyszer testi állapotunkra is.

Az ember életdimenziói kölcsönhatásban vannak egymással. Minden ember titok, amely több dimenzió kölcsönhatásában bontakozik ki: egy egészelesen (test-lélek-szellem egységében) elképzelt, a természet összefüggésébe, történelmi, szociális és kulturális kontextusba ágyazott, ambivalens, kibontakozásra vágyó és Istennel való kapcsolatában kiteljesedésre hivatott eleven lélek.

A lélek kontextusok összefüggésében törekszik kibontakozásra. Az alapvető Istenhez való viszony, ill. az önmagunkhoz (életünk dimenzióihoz való) viszonyulás mellett különböző kontextusokban látja az embert a Szentírás – már a teremtéstörténet is, amire Baja városának címere, ill. zászlaja is utal. Az Úristen az embert eleve egy természeti kontextusba helyezte. Életünk mindig a bennünket körülvevő természet összefüggésében lüktet. A másik már a teremtéstörténet óta (onnantól kezdve, hogy az ember műveli a kertet, „kultiválja” a földet) meghatározó kontextus a kulturális összefüggésünk, ami nem egyszer viszonyítási alappá növi ki magát életünkben. A harmadik kontextus, ami körülveszi és befolyásolja lelkünk kibontakozását, a történelmi összefüggés. Egy bizonyos korszak gyermekeként születünk, és életünk egy meghatározott korba ágyazódik. Végül pedig – bár ma kiemelt figyelmet érdemel, mégis utolsónak maradt – az ember szociális kontextusa. Már a bibliai teremtéstörténetben is azt olvassuk, hogy „nem jó az embernek egyedül lenni” (1Móz 2,18). A lélek a kibontakozásához mindig másra utalt – ezzel egy időben pedig a szociális összefüggés mindig túlutal magán az emberen. Ezen kontextusok mindegyike kibontakozási tér. Amikor sikerül legalább két léleknek egy történelmi, természeti és kulturális kontextusban összehozni, akkor egymás számára szociális összefüggéssé válnak – mint mi most egymás számára ezen a szakmai napon, még ha csak időlegesen is. Ezen a ponton léphetünk tovább a mostani szakmai nap főcímének második tagja felé:

KÖZÖSSÉG

Közösség gyakorlatilag akkor jön létre, amikor két vagy több lélek felvázolt kontextusai összeérnek. Az igazán jó közösségben az ember el meri engedni elhatárolódásait, és ebben a folyamatban különös lehetőséget kap a kibontakozásra. Amikor összeérnek a kontextusok, és közösség jön létre, az abban részt vevő emberek túllátnak és túlutalnak önmagukon.

Az ember kiteljesedésre törekvő lélek – viszont önmagában nem képes értékességének megfelelő, igazán kiteljesedő életet élni. Létét eleve ambivalencia¹² jellemzi. A Szentírás úgy beszél róla, mint porról, mint teremtményről, aki viszont Istennel való kapcsolatra teremtettet; az ember önsorsrontóan beszűkül, a Teremtő mégis szövetségesévé méltatja; az ember Istentől elforduló, Urának háttal születő és élő, vétkező lény, az Úr Isten mégis halálosan szereti, és Fiában önmagát adja érte. Ha az imént felvázolt értékességet és komplexitást a kibontakozás tág horizontként képzeljük el, megállapíthatjuk, hogy *az ember kibontakozása mindig részleges*, gyakorlatilag megélt élete mindig beszűkülés az Isten által neki szánt és adott lehetőségekhez képest. Ezzel a jelenséggel találkozunk folyamatosan – a szociális téren végzett szolgálatban nem egyszer brutálisan fájó formában. Tapasztalatból is tudjuk, és az imént már utaltam is rá, hogy nem csupán a kiteljesedés, hanem az élettércsökkenés is megjelenik testi, pszichikus, pneumatikus téren a fentebb felvázolt kontextusokban, társadalmi szinten is.

Ha az internet segítségével jól tájékozódtam, munkájuk gyakorlása közben gyakran olyan emberekkel találkozunk, akiknek az életösszefüggése sok szempontból leszűkül. Van, akinek egy kórteremre, vagy egy intézeti szobára korlátozódik az élete – annyira, hogy magától már nem is lát túl rajta. Ez válik mindenné: ez a kultúra, ami körülveszi, ez a természet, ami körülveszi, ez a történelem, ami körülveszi. *Amikor ebbe a helyzetbe úgy lép be valaki, hogy a kontextusokhoz alkalmazkodva, önmagát a másik ember számára kontextussá téve közösséget kínál fel, hatalmas szolgálatot végez: a szociális összefüggést használva érezteti jelenlétét (nem egyszer konkrét testi, pszichikai és/vagy spirituális segítségnyújtás által), túlmutat a meglevő állapoton, túlutal valami többre, ill. – még ha töredékesen is – Valaki többre.*

SZOLGÁLAT

Gyakran olyan emberekkel találkozunk a szociális vonatkozású, társadalmi szerepvállalásként is értelmezhető munkában, akik önmagukba vannak fordulva, sőt „csavarodva”, úgyhogy képtelenek túllátni önmagukon. Döbbenetes az, hogy mennyire el-, ill. be tud határolódni az ember. A szolgálat az az eszköz a kezünkben, amivel gyakorlatilag átlépjük ezeket a határokat, amikor kontextussá, sőt, nem egyszer valódi közösséggé válunk egy ember számára, és megpróbálunk támpontokat közvetíteni a kibontakozásához. Amikor így közeledünk valakihez, érzékeltetni próbáljuk vele, hogy van valóság rajta kívül is – és amikor ez sikerül, önkéntelenül is túlutalunk önmagunkon. Minden esély megragadása a

beszűkülésen való túllátásra – a szolgálat. *A szolgálat felhatalmazáson alapuló, tudatosan felvállalt lépés a közösség irányába: belépés a lélek fentebb említett kontextusaiba, és túltalálás valami teljesebb felé.* A szolgálat a nyitás eszköze: arra való rámutatás, hogy az ember nincs pusztán önmagára utalva, hogy jobb, teljesebb annál, mint amit tapasztal.

Amikor a jelenlevők munkájukat végzik, és közben szolgálnak valaki felé, akkor segítenek az illetőnek észrevenni, hogy nincs teljesen magára hagyva. Mindig a teljesebb életre utalunk túl akkor, amikor segíteni próbálunk az embernek – és amikor sikerül segíteni, önmagunkon is túlmutatunk. Amikor sikerül alkalmazkodni egy-egy ember életösszefüggéseihez, és a találkozásban rámutatni valamire, ami gazdagabb, ami több a meglevőként tapasztaltnál, akkor *krisztusi folyamat tükröződik a szolgálatban* – hiszen Urunk is alkalmazkodott a mi kontextusainkhoz, hogy túllássunk azokon a legmeghatározóbb relációra, az Istennel való kapcsolatra, és merjünk lépni a gazdagodás irányába.

Minden szolgálat, amelyben ebből a csodából tükröződik valami, magára az Istenre utal, és *minden társadalmi téren felvállalt szolgálat, amely sikerrel törekszik Isten szeretetének tudatos tükrözésére, joggal igényelheti magának az egyházi jelző használatát.* Hiszen az egyház feladata – leegyszerűsítve mondom – nem más, mint folyamatosan túltalálni és túlmutatni önmagán az Úrra. Erre vezethető vissza, és ebben mutatkozik meg az egyház társadalmi szerepvállalása.

Amikor az egyháznak társadalmi szerepvállalásra nyílik lehetősége, társadalmi szinten próbálhat meg élni az *Isten által lehetővé tett alkalommal az emberi élet és életszemlélet kiteljesedésére – annak tudatában, hogy Isten folyamatosan felkínálja azt a kapcsolatot, amelyben igazán gazdagon tud fejlődni.* Az egyház Ura iránti elköteleződésből vállalhat társadalmi szerepet és felelősséget. Ez a *szerepvállalás addig érdemli meg az „egyházi” jelzőt, ameddig Isten és az Ő igéje áll a háttérben, és Urunk dicsőségének felragyogtatására irányul.* Megfordítva is áll a tétel: ameddig egy társadalmi szerepvállalás háttérben Isten és az Ő igéje áll, maga az aktivitás pedig Urunk dicsőségének felragyogtatására irányul, valódi szolgálatról beszélhetünk. Ezért néha megkerülhetetlen az egyház társadalmi szerepvállalása.

Alkalmazhatjuk ezt a tételt saját tevékenységünkre is. A saját életét és munkáját kritikusan szemrevételezve mindenki maga láthatja, mennyire áll ott Isten, ill. az Ő igéje annak a háttérben, amit végez; mennyire Isten dicsőségének felragyogtatására irányuló, s ilyen értelemben egyházi szerepvállalás az, társadalmi téren csinál. A konkrét esetben, az emberhez mint lélekhez való viszonyulásban megvizsgálható, mennyire határoz meg bennünket az a tudat és bizonyosság, hogy az ember értékes, hogy az ember önmagában képtelen megélni az értékességét, és mégis lehetőséget kap az Istentől arra, hogy közösségben és szolgálat által rádöbbenjen az értékességére, hogy túllásson önmagán – egészen Krisztusig.

Amikor valódi szolgálatot végzünk – és ezt végezhetjük társadalmilag releváns, szociális tevékenység formájában – akkor túlutalunk önmagunkon és a jelenlegi állapotokon az Isten által eredetileg adott gazdag életösszefüggésre: arra, amit Isten eredetileg eltervezett és szánt az embernek. Az emberek figyelmét az Úrra irányítjuk. Így érkezünk vissza az előadás elején már idézett igéhez: "A tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban". Amikor észrevevesszük az embert az ő nyomorúságában, észrevevesszük, hogy beszűkül a lélek, és nem elfordulunk tőle, hanem krisztusi lelkülettel közösséget keresünk vele, szolgálattal közeledünk hozzá, akkor túlutalunk önmagunkon. Istenre mutatunk, akivel kapcsolatban lehetünk – és innentől kezdve istentiszteletté válik a társadalmi szerepvállalásunk is.

„A tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és az özvegyeket...”. Nem gondolom, hogy mindannyian és minden esetben tudatosan istentiszteletként végezzük a munkánkat. Mégis arra figyelmeztet ez az ige, hogy valamilyen szinten – és nem is akármilyen szinten! – Isten munkatársaivá válhatunk, ha komolyan vesszük azt, ami ránk van bízva. Ha komolyan vesszük azt, hogy a lélek szolgálatát végezzük közösségben, az Istenre való odafigyelésben, akkor Urunk munkatársaivá válunk: az Isten világosságát vihetjük bele a segítségre szoruló, s így végeredményben Istenre utalt ember életébe. Úgy gondolom, hogy akkor vállalhat az egyház igazán társadalmi szerepet, hogyha megmutatkozik a tevékenységében ez a világosság.

Az egyház társadalmi szerepvállalásának elsősorban akkor van létjogosultsága a gyakorlatban, ha az állam egy adott pillanatban képtelen a szóban forgó társadalmi feladat ellátására. Talán nagyon radikális a tételem egy olyan időszakban, amikor egyházként iskolákat és egyéb intézményeket veszünk át önkormányzati vagy állami kézbe. Figyeljünk oda, hogy ez tényleg egy elengedhetetlen lépés-e! Tényleg hitvallási helyzet a lépésünk? Vigyázzunk, mert ha akkor vesszük át mástól társadalmi szerepet, amikor ez a más is ugyanúgy el tudná végezni a feladatot, akkor a szubszidiaritás elve alapján nem segítünk valójában, és – ami súlyosabb – nem utalunk túl önmagunkon Istenre. Ha az államhoz sorolható társadalmi feladatokat vállalunk így át, akkor nem Urunkra utalunk elsősorban, hanem csak az államra: nem igazi istentiszteletet végzünk, hanem csak az állam egyik részfeladatát. Az egyház társadalmi szerepvállalásának akkor van létjogosultsága, ha az Isten igéjére figyel, és Urára utal túl az Ő dicsőségét felragyogtatva.

Ha ez túl radikális tétel, lehet velem vitatkozni – és bíztatom is a testvéreket, hogy tegyék meg, ha nem értenek vele egyet. Addig egyházi a társadalmi szerepvállalás, amíg Istenre vezethető vissza a kiindulópontja, és Rá mutat a célja. Ha viszont tényleg az Isten és az Ő igéje motivál valakit, és onnan van levezetve a tevékenység célja, a kezdőpontja és az iránya egyaránt, akkor igenis helye van az egyházi

szerepvállalásnak a társadalom életében. Ha a jelenlevők motivációja és célja Istenből ered, a társadalminak számító tevékenységük pedig Istenre mutat, akkor a helyükön vannak az egyházban, és szolgálatot, istentiszteletet végeznek. Vizsgáljuk meg azért az álláspontunkat, a helyünket: az egyházban vagyunk-e, vagy pusztán a társadalomban? Úgy vagyunk-e a társadalomban, hogy ez az egyházra túlmutal? Olyan-e az egyházunk, hogy az Urára túlmutat?

Isten munkatársai vagyunk, amikor a társadalomban vállalt szolgálatunk egyházi tevékenység abban az értelemben, hogy túlmutat önmagán a Mindenható Istenre. Hatalmas ez a megbízatás, amihez Urunk kész erőt és bölcsességet adni azoknak, akik ezt Tőle kérik. Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

¹A tanulmány a Baján 2013.11.12.-én elhangzott előadás publikálásra előkészített változata.

²A kérdéshez vö. Schultz, Hans Jürgen (Hrsg.): Was weiss man von der Seele? Erforschung und Erfahrung in Psychologie, Philosophie und Theologie, Stuttgart-Berlin 1967.

³„Eckpunkte des komplexen christlichen Menschenbildes“ – a ld. Nauer, Doris: Seelsorge. Sorge um die Seele, Stuttgart 2007, 111.

⁴Ld. Nauer: Seelsorge, i.m. 130, vö. 41.

⁵Vö. Nauer: Seelsorge, i.m. 39skk. Kritikusan jegyezném meg, hogy Nauer fejtegetései nem tekinthetők újszerűnek, mivel az általa bemutatott teológiai emberkép alapvonásait korábban már Eberhardt is taglalta in: Eberhardt, Hermann: Praktische Seel-Sorge-Theologie. Entwurf einer Seelsorge-Lehre im Horizont von Bibel und Erfahrung, 2. überarb. Aufl., Bielefeld 1993. Nauer könyvét olvasva furcsasággént hat, hogy míg a tézisek vonatkozásában hasonlóság, sőt gyakran átfedés fedezhető fel, Nauer egyetlen helyen sem utal Eberhardt művére.

⁶Vö. a tétel részletes kifejtését in: Wolf, Hans Walter: Anthropologie des Alten Testaments, München 1973, 25-48.

⁷Vö. Heidelbergi Káté 1. kérdés-felelet, és a megfogalmazás háttérében álló igeszakaszok.

⁸Ld. Nauer: Seelsorge, i.m. 135.

⁹„Coram Deo impliziert daher, Mensch-Sein in allen Lebenskontexten im Licht der trinitarischen Gottesverständnisses zu betrachten, d.h. im Licht der komplexen und ambivalent erfahrenen Beziehung, die Gott als Schöpfer, Jesus Christus und Heiliger Geist mit der Welt und den Menschen schon immer eingegangen ist und stets auf Neue angeht.“ – Nauer: Seelsorge, i.m. 111.

¹⁰Az alábbi ábrához ld. Nauer: Seelsorge, i.m. 141.

¹¹Nauer: Seelsorge, i.m. 146.

¹²Az ember egyszerre teremtmény, por, és Isten – képmására teremtet, választott – szövetséges társa; egyszerre bűnös és vétkező és szeretett, megváltott (simul iustus et peccator/) – vö. Nauer: Seelsorge, i.m.147.

Kötélékek

„Légy az otthonom!” A párkapcsolat fázisai

"Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté. Még mindketten mezítelenek voltak: az ember és a felesége; de nem szégyellték magukat." (I. Mózes 2:24-25)

A teremtéstörténet az embert így indítja el az élet útjára, "férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté". A házasságkötésre, partnerkapcsolatra nézve „örökké” ez történik az ember életében. Új szoros valódi életkapcsolat csak változással jöhet létre, a búcsú, szülő – felnőtt gyerek leválás belénk írt szükség, az új "ragaszkodás" formálja a házasságot.

A "ragaszkodás" kötődés, hűség, kitartás a másik mellett, azonban ahogy az őstörténet is leírja az "egység" a "lesznek", nem rögtön jön létre, a házastársi kapcsolat az esküvővel kezdődik azonban folyamatosan alakul, formálódik. Ebben a cikkben ismertetjük a szakaszokat, a házassággal együtt járó szükségszerű fejlődési fázisokat, megoldandó feladatokat.

A szakirodalomban Ellyn Brader és Peter Pearson pszichológus házaspár a gyermek anya kapcsolatának mintájára (Margaret Mahler) dolgozta ki a párkapcsolat fejlődését. Ha nem is fedti teljesen azonos módon egymást a két folyamat, annyiban mindkettő közös, hogy az anya-gyermek és a partneri kapcsolat is bensőséges, szoros szeretetet, figyelmet, gondoskodást, testi közelséget igénylő kötődés.

A párkapcsolati szakaszok egymásra épülnek, követik egymást és mindegyiknek megvannak a maga feladatai, kihívásai. Két ember között mindig lehetnek és vannak elakadások és nem magától értetődő, hogy mindketten ugyanabban a szakaszban vannak, lehet, hogy az egyik már előrébb tart a másiknak pedig még időre van szüksége, hogy előrébb lépjen. Ebből adódnak a feszültségek, krízisek, a partner kapcsolati változások nincsenek időhöz kötve, lehet, hogy ami az élet egy bizonyos szakaszában nem tud megoldódni, később még alakulhat, jó irányt vehet.

A párkapcsolat első szakasza, szimbiotikus.

A szimbiózis azt jelenti, a kapcsolatban csak ketten vannak, más nem fér bele és nincs is helye. Kizárólagos a csak "Mi" az "Én" vagy "Te" csak egymás viszonyában élhető meg. Ebben az időszakban a legmagasabb a telefonszámla, gyakoriak az e-mailek, sms-ek, mindenről, minden időben tudni és tájékoztatni kell egymást. Sok időt töltenek együtt és más kapcsolatok, barátok, szülők háttérbe szorulnak, a kívülállók sokszor kényelmetlenül érzik magukat társasságukba.

Ez az a szakasz, amikor a ragaszkodás, tartós összeolvadás iránti igény miatt, a vitákat elfedik, nem alakulnak ki konfliktusok, vagy ha a összeütközések is vannak, könnyen elnézik, elengedik a másiknak a hibáit. Jelen van a feszültség, az elválás, elhagyással szembeni félelem, mi van ha kiderül, hogy én másként gondolom és más vagyok ?

Másik feszültségforrás lehet a kapcsolati közelség igényének különbözősége, az egyik fél a bekebelezéstől a másik nagyobb közelséget szeretne, ha az egyik többet akar a másik annál kevesebbet, tiltakozik a függőséggel szemben. Összeütköznek majd a kapcsolat védelmében összeborulnak "se veled, se nélküled" életet élnek.

Függetlenség, differenciálódás - a kapcsolat függetlensége

Ez a "kijózanodás" szakasza, férj és feleség rádöbbenek, hogy nem minden olyan szép a másikban mint ahogy azt eddig látták és nekik is vannak személyes igényeik. A kapcsolat kezd kinyílni, ez nem jelent hűtlenséget, a házasság továbbra is fontos de a kötődés lazul és elkezdenek kifelé is tájékozódni, mást is beengedni személyes rokoni, baráti, kollegiális szinten vagy elfoglaltságban, szabadidő eltöltésében, tevékenységben. Az egymástól eltérő, kialakult szokások, értékrend különbözősége egyre nagyobb hangsúlyt kap, elkezdődik a partnerkapcsolat érése. Mozgásba lendül a függetlenség - kapcsolódás mérlege, mely kiegyenlítésre "egyensúlyra" törekszik, legyen meg a saját élet de ugyanakkor a közös is a házasságban. Ne legyenek illúzióink ez nem megy konfliktusok nélkül, a "konfliktusmentes keresztény házasság" mint cél gátja a házasságnak, az idea elve lenyomja a személyes és a másik iránti benső érzelmeket, erőket, gondolatokat.

Elakadáshoz vezethet, ha az egyik fél még mindig szimbiózisban akar lenni a másik pedig szeretne némi függetlenséget, differenciálódást, pl. külön időt hobbira, barátokra, barátnőkre, gyülekezeti életre, hitéletre stb. A másik hiányát, elégedetlenségével, dühével reagálja le, partnerében bűntudatot ébreszt, számon kér, zsarol.

A háttérben gyakran szülők vagy más korai veszteségek húzódnak meg, s emiatt nehéz kezelni azt a feszültséget.

A másik nagy probléma amikor tudják mindketten, hogy szükséges lenne változni, de az egyik azt mondja majd akkor változom ha majd te is, feltételeket szabnak egymásnak és valójában egyik sem hajlandó a továbblépésre, mindketten ugyanazt hangoztatják, a viták tartalmi visszatérnek, semmilyen eredményt nem hoznak.

Gyakorló fázis

A fókusz itt már nem a párkapcsolaton van, hanem az egyéni karrieren a munkahely, hívás sikerein, az elismertség keresésén. Férfiaknál ez lehet, hogy már megjelenik a szimbiózis szakaszban, amikor keresi a kapcsolati lazítást és utána ez fokozódik, nőknél azonban a gyerekek óvodás kora után lesz időszakúvá, ki lehet lépni a zártságból a munkahelyre, új feladatok kihívások jönnek. Jó párkapcsolat esetén, a partneri viszony biztos háttérrel jelent a szakmai előlépéshez, pozíciók betöltéséhez, kiteljesedéshez. Mindkét fél számára a kapcsolat szilárd erőforrás és megbecsülik a másik ambícióit. Természetesen ehhez tisztázni kell a szerepeket, feladatokat, ki mit ad és tesz be a közösbe és ki mit ad a másiknak és a másik azt hogyan és miként ellentételezi.

A házassági egyeztetésekben a legfőbb alap a felek közötti szerelem, még ha ez időközben át is alakult, biztos bázis bármelyik szakaszban a közös nevező megtalálására.

Problémát jelenthet ebben a fázisban, ha az egyik fél még mindig a szimbiotikusan képzei el a házasságot, nem fér bele a differenciálódásnak semmilyen megnyilvánulása. A másik függetlenségi törekvéseit pedig csírájában elfojtja vagy blokkolja.

Tipikus példa az otthon gyermekkel lévő anya, akinek a férje jelenti a külvilágot, aki dolgozik nincs otthon és ezt gyakran számon kérik rajta, de ugyanakkor a feleség gyerek kapcsolata is olyan szoros, hogy a férjnek küzdeni kell, hogy ő is megkapja a kapcsolati idejét. Ez feszültségeket generál, elhidegülést, egyre kevesebb lesz a beszélgetés és a találkozás, sajnos a legtöbb esetben váláshoz vezet.

Jó az ha férjnek és feleségnek vannak elképzeléseik az életben, de konfliktusforrás ha mindketten egy időben akarnak mindent elérni. Időközben elfeledkeznek a másiktól, a kapcsolat a hívás, munka szeretetben kiürül.

Újra közeledés

Biztosak egymásban, a kapcsolatban a világ a másik egyenértékkel bír, az "Én" mellett ott van a "Te" megszólítása, elfogadása, szüksége, biztonsága. Az együttlétet nem korlátoz, nem von el semmitől, nem nyel el, akár lehet távol is de nem hagy el. Kiegyenlítődnek az igények és tudomásul veszik, hogy mindketten másként élnek meg dolgokat és ebben fokozatosan összeérnek, s így „lesznek ketten egy testté”

Nagy türelemre van szükség, mert ha az egyik előrébb jár mint a másik nehéz felvenni a ritmust a kért vagy igényelt változásokat.

Mi az ami segíthet ? - egyértelmű válasz, recept nincs. A legfontosabb a másik észlelése, az igények kölcsönös tisztelőben tartása a folyamatos egymással találkozás. Egymás meghallása segít az eltérések, különbözőségek felfogásában, megértésében, elfogadásban, kiegyenlítésben.

Jó ha a házaspárok ismerik családtörténeteiket, tudják, hogy a párjának miért nem megy valami vagy miért nehéz megélni a ragaszkodás szorosságát, vagy a távolság tartást.

Ha valakinek valami nem megy rögtön, gátat, akadályt jelent, jogosult arra, hogy méltányolják, elfogadják a nehézségeit. A férj, feleség nemcsak azt mondhatja "Azért vagy ilyen, mert az anyád is ilyen volt, Te sem vagy külön!" hanem azt is "Tudom, hogy Neked nem könnyű az anyád miatt, jogos ahogyan reagálsz, és látom, érzem, hogy küzdesz ezzel, mert változtatni szeretnél." A változás kapcsolatban, párban történik, egymás nélkül nem megy.

Tóth János

misszióvezető - lelkész

Házasság és Családsegítő Szolgálat

Budapest, 2013. november 28.

Cédrus család

„...A CSALÁD AHOL ÉLEK...”

nyaralás a családommal rajzpályázat megnyitó szöveg 2013.09. 24. kedd 17h Bácskai Kultúrpalota

Nagy szeretettel köszöntöm az itt megjelent gyermekeket, óvodásokat, alsó és felső tagozatos diákokat, valamint a középiskolás ifjakat! Köszöntöm továbbá a gyerekek szüleit, hozzátartozóit, testvéreit, barátait és felkészítő pedagógusait: óvó néniket, tanítókat, képzőművészeket. Nagy örömmel köszöntöm az itt megjelent Munkatársaimat, a Cédrus Református Egyesített Szociális Intézmény különböző egységeiből!

A megszólítás azért tér el a megszokott formától, mert szeretném, ha egy kis időre csak azokra figyelnénk a leginkább, akik a kiállított képeket alkották. Vannak köztük ösztönös zsenik, akik a formát-és a szerkesztési elveket zsigereikben hordozzák és vannak közöttük, stíuselemeikben tanult jegyeket hordozó és előfeltételező „művész palánták” és persze van köztük még nagyon sokféle kombinációt hordozó gyermek, akiket rajzaik alapján nem lehet és nem is kell kategorizálni. A TÁMOP 5.5.1.B-11/2-2011-0076. számú „Filadelfia családgondozó szolgálat, avagy értékmentés a családokért” című pályázat rajzversenyére nagyon sok egyedi alkotás érkezett. Ilyen esetben mindig sajnálatos, hogy nincs annyi díj, amennyi munkát ki lehetne emelni. A háromtagú zsűriben rajzszakos tanárnő, művészettörténész és textilművész gondolkodott együtt arról, hogy jelen kiállítás nagyon sok jó munkája közül, kiket tekintenek a legjobbaknak. Az ő rokonaik, neveltjeik, tanítványaik, természetesen nem vettek részt a versenyen. Milyen jó dolog, hogy az egyedi tantervekkel rendelkező kisdédóvók, általános iskolák, középiskolák és művészeti intézmények programjai közé beférhetett ez a pályázat. Milyen jó, hogy vannak olyan szülők, akik személyes megszólíttasságot éreztek arra, hogy utódaik munkáját elküldjék erre a minősített alkalomra. Nagy rajongója és elkötelezettje vagyok -közvetlen munkatársaimmal együtt-, a gyermekeknek.

Hivatásomat tekintve is abban a szerencsés helyzetben lehetek, hogy mindennapjaim és szolgálatom során egyaránt értékes időt tölthetek totyogókkal, kisiskolásokkal, fiatal felnőttekkel, értelmi-, és mozgássérültekkel, illetve családjaikkal. Teljesen másként tekintek bármilyen alkotásra, mint egy vizuális kultúrával foglalkozó szaktanár. A rajzokon keresztül felsejlik előttem a gyermek világa, látásmódja, életkorát jellemző vagy attól eltérő pszicho-motoros képessége. Ha személyesen is megfigyelhetem alkotás közben az ifjakat, akkor a kezességet, a szem-kéz koordinációt, a ceruza fogását

Aradi Bianka, kisiskolás Bajai Liszt Ferenc AMI
Felkészítő: Majorcsicsné Ujjady Krisztina

Birkás Dóra, kisiskolás Bajai Liszt Ferenc AMI
Felkészítő: Vörös Henriette

Somogyi Zsófia, kisiskolás Bajai Liszt Ferenc AMI
Felkészítő: Vörös Henriette

Kubatov Viktória, óvodás Szent László ÁMK
Felkészítő: Virágné Szóts Mónika

Dominics Ábel, óvodás Szent László ÁMK
Felkészítő: Virágné Szóts Mónika

Ölveczky Emma, óvodás Szent László ÁMK
Felkészítő: Virágné Szóts Mónika

Hiezl Sztella, felső tagozatos Szent László ÁMK
Felkészítő: Bundság Rózsa

Szabó Cintia, felső tagozatos Szent László ÁMK
Felkészítő: Turi Tünde

Gyuris Kristóf, óvodás Szent László ÁMK
Felkészítő: Baranyai Alexendra

és nyomatékát, a színválasztást, és a rajzot kísérő beszédet is nyomon követhetem. Családrajz esetében sokkal több dolog tárul fel az előbb felsoroltakon kívül. Megmutatkozik a rajzokon a családi összetartozás és az adott közösségben uralkodó érzelmi töltet, képet kapunk közelségről, távolságról, szeretetről, örömről, félelemről és gyászról, rejtett titkokról egyaránt. Nem véletlenül használja a pszichodiagnosztika a gyermekek családrajzát. Természetesen nem szeretnék ilyen irányú elemzésekbe bocsátkozni, hiszen ennek a pályázatnak ez nem célja és feladata. Sokkal inkább az, hogy kiemelve és felmutassa, családban élni érték és lehetőség egyszerre, még akkor is, ha ez nem mindig ilyen egyszerű és magától értetődő, mint az előző kijelentés. A család a bibliai értékrend szerint egy férfi és egy nő kizárólagos, élethosszig tartó kapcsolatán alapszik, amely „emberformáló műhely” a legmegfelelőbb fészek a közös utódok felnevelésére. Napjainkban nagyon kevés az előbb elsorolt paraméterekkel rendelkező család. Minden változás, amely a család egy tagját érinti, hatással van az összes benne élőre-, ha rendszerként tekintünk rá. A családban a szerepek jó esetben nem felcserélhetőek és nem átruházhatóak. Gondolok itt szakadás után érkező új „szülő pótlókra”, vagy szülői szerepet valamilyen ok miatt átvenni kényszerülő gyerekekre. Bele kell tanulnunk a saját gyermeki, női, anyai, nagymamái szerepeinkbe, és hagyni kell az ifjú sihedereket, had érjenek a fiúból férfivá, megláthassák azt, hogy az apai szerepnek mi az összetétele: egy csipet odafigyelés, 2 kanál beszélgetés, 3 kg felelősségvállalás és 5 tonna szeretet ... persze ezt napi receptként gondoltam. Milyen jó volna, ha a gyermekek lehetnének gondtalanok, kicsik, gyakorlatlanok, nyíltszívűek, érdeklődőek és kérdezők...

Megélhetnék saját gyermekkorukat gyerekként, ha az őket körülvevő felnőtt világ elvárásai nem szorongatnák és a versenystálló szellem nem lebegne fejük felett már az óvodás korban. Az itt kiállított munkákat készítő embergyerekek, mind-mind más környezetből érkeztek. Ez a különböző társadalmi és környezeti közeg átszűrődik a fiatalok munkáin. Közös családi élmények, nyári emlékek, humor és realitás, amelyek sajátos jegyei üzennek számunkra, az alkotók személyiségéről.

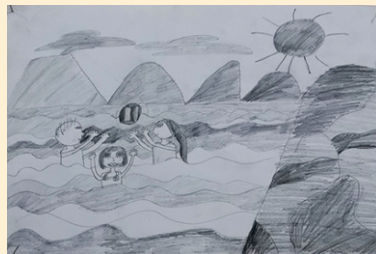
Köszönjük a Bácskai Kultúrpalotának és az ott munkálkodóknak a méltó környezet biztosítását, Dr. Munczig Dénesné közbenjárását, Korsós Krisztián és csapata segítségét, a felkészítő édesanyák és pedagógusok mindig megújulni képes odafordulását, valamint a pályázatban munkálkodó és abban közreműködő összes Cédus csapat tagnak: csomagolóknak, jegyzetelőknak, meghallgatóknak, szervezőknak, képeket felragasztóknak, szállítóknak, zenélőknak, kamerázóknak és fotózóknak egyaránt.

Fekete Erik, óvodás Szent László ÁMK
Felkészítő: Osztheimer Ildikó

Faragó Henrietta, kisiskolás Bajai Liszt Ferenc AMI
Felkészítő: Harmath Ilona

Király Margaréta, felső tagozatos Bajai Liszt Ferenc AMI
Felkészítő: Vörös Henriette

Pestality Patrícia, kisiskolás Bajai Liszt Ferenc AMI
Felkészítő: Ujfalusi Zoltánné

Gieszinger Ákos, középiskolás Jelky András
Szakközépiskola és Kollégium
Felkészítő: Farkas L. Zsuzsa

Schulteisz Alexa, felső tagozatos Szent László ÁMK
Felkészítő: Turi Tünde

Mohai Aletta, középiskolás
III. Béla Gimnázium
Felkészítő: Sipos Loránd

Garisa Nóra, középiskolás
III. Béla Gimnázium
Felkészítő: Sipos Loránd

Böröcsök Diána, középiskolás Jelky András
Szakközépiskola és Kollégium
Felkészítő: Farkas L. Zsuzsa

Tervünk és célunk, hogy jelen pályázat alkotásai vándorkiállításként körbejárhassák városunk nevelési-oktatási intézményeit, példát adva arra, értelme van a rajzolásnak, festésnek, grafikának, montázsnek, ragasztásnak egyaránt, mint ahogyan annak is, hogy értéként védjük és hordozzuk azt a családot, amelyben élhetünk.

Szeretném megköszönni a Türr István Múzeum Igazgató Asszonyának felajánlását, aki a különdíjasoknak a múzeum szervezésében, 2013. 10.12-én tartandó Családi nap játékműhelyébe történő részvétel lehetőségét ajándékozta.

Külön köszönöm a zsűri tagjainak értékes véleményformálását és az ezzel eltöltött idejét: Szilaski Lászlóné Marikának, Kovács Zitának és Kántor Józsefnek, akit felkérek, a díjazott munkákat készítő gyermekek köszöntésére, a díjak átadására, majd ezt követően a tárlat megtekintésére.

Pallós Boglárka

Cédrus Házasság –és Családgondozó Szolgálat

Tartalom

Beköszöntő

Bánné Kiss Erzsébet.....3. old

Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn.....4. old

Alapvetés

Bán Béla református lelkész: Karácsonyra5. old

Közösségben

Czibere Károly: A Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálat..... 6. old

Dr. Kaszó Gyula: Az egyház társadalmi szerepvállalása.....11. old

Kötelékek

Tóth János: "Légy az otthonom!" A párkapcsolat fázisai.....20. old

Cédrus család

Pallós Boglárka: A család, ahol élek.....24. old

Tartalom29. old

Fotó: Kémenes István